

II. MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE. RECENZII

1. Conferințe ale unor profesori invitați

Bernardo CORTESE - Universitatea din Padova (Italia) - Dreptul european al concurenței (noiembrie 2011)

Bruno GENCARELLI - Comisia Europeană - Dreptul european al concurenței (noiembrie 2011)

2. APARIȚII EDITORIALE - RECENZII

Editura Universul Juridic a publicat într-o colecție selectivă lucrările profesorilor I.Lulă - STUDII DE DREPT PRIVAT și Viorel Pașca - STUDIILE DREPT PENAL.

ION LULĂ - STUDII DE DREPT PRIVAT **EDITURA UNIVERSUL JURIDIC 2011**

RECENZIE – lector univ. dr. Florin Mangu

Cu puțin timp în urmă, circa un an de zile, am putut observa, în lumea editorială juridică, o inițiativă a Editurii „Universul Juridic”, de a pune bazele unei colecții intitulate „Studii juridice”, în cadrul căreia personalități de marcă ale cercetării științifice din domeniul Dreptului – adevărați Corifei ai Școlii juridice contemporane – sunt invitate să își RE – publice, în forma unor culegeri de studii, lucrările care au văzut deja lumina tiparului de-a lungul carierelor Domniilor lor.

Este vorba despre articole de specialitate, studii, adnotări ale unor soluții jurisprudențiale, reflecții, observații privind problemele care au frământat, de-a lungul timpului, gândirea autorilor în cauză până într-acolo încât au devenit, unele dintre ele, veritabile „cazuri de conștiință juridică”.

Printre acești piloni ai Templului Dreptului românesc este socotit, cu mare dreptate, și autorul lucrării aflate astăzi sub lupa criticului - recenzor, intitulată „Studii de drept privat”.

Este vorba despre împărțitorul de dreptate, dascălul, dar, mai cu seamă, cercetătorul științific ION LULĂ.

Lucrarea care constituie obiectul prezentei recenzii este rezultatul preocupărilor teoretice de circa trei decenii ale autorului, obiectivate în nu mai puțin de 40 de studii de specialitate, articole și adnotări ale unor soluții de speță pronunțate de instanțe judecătorești de diferite grade, toate ANTE – publicate în rândurile „Revistei române de drept”, apoi în „Dreptul”.

Deși o mare parte a carierei Domniei sale a fost în exclusivitate practician – judecător (35 de ani), ajungând apoi formator de discipoli – profesor universitar, conducător de doctorat – în urmă cu aproximativ 15 ani, autorul a dovedit, așa cum cu prisosință o demonstrează prezenta culegere de studii, un permanent și deosebit apetit pentru cercetarea științifică în domeniul dreptului (dobândind în urmă cu aproximativ 20 de ani titlul de „Doctor în drept”), calitățile sale de teoretician epatând în aria mai largă a dreptului civil, în general, și în cea a construcțiilor științifice privind proprietatea și răspunderea civilă, în special.

Acestor două domenii de maxim interes juridic se circumscriu și studiile aflate în cuprinsul culegerii de față, constituindu-se, aproape în integralitatea lor, în lucrări de actualitate, care, prin problematica abordată, au ca obiect discuții fundamentale din dreptul civil, referitoare la proprietate, la teoria generală a obligațiilor, la contractele speciale, la teoria generală a dreptului ș.a., așa cum am învederat deja.

Indiferent de avatarurile legislative suferite în anumite domenii, așa cum se întâmplă, în momentul actual, în aria Dreptului civil, instituțiile juridice fundamentale își revendică întotdeauna perenitatea și, odată cu aceasta, perpetuitatea soluțiilor edificatoare, originale, contributive, puternic și logic argumentate, truvabile în scrierile adevăraților cercetători.

Astfel de idei pot fi găsite cu mare ușurință în lucrările elaborate de autor, adunate sub titlul „Studii de drept privat”.

Culegerea debutează cu o notă critică și două note aprobative reunite într-un singur studiu publicat în nr. 7/1981 al „Revistei române de drept”, având ca obiect o decizie civilă a Tribunalului județean Mehedinți, pronunțată în anul 1980, în materia dreptului muncii, și se încheie cu un articol referitor la problema aparenței în drept în materia proprietății și a servituții, care a văzut lumina tiparului în rândurile revistei „Dreptul”, nr. 11/2009.

Între cele două limite temporale – anul 1981 și anul 2009 – se situează contribuțiile de excepție ale autorului, adunate între copertile prezentei lucrări.

Urmărindu-le, observăm, în paralel, evoluția teoreticianului, a cercetătorului, marcată, în permanență, de aceea a celui ce aplică dreptul, întrucât criteriul de aranjare a lucrărilor este exclusiv cel cronologic.

Din această cauză, lucrarea, în ansamblul ei, are, *prima facie*, un caracter eterogen, articolele nefiind grupate pe materii, pe instituții juridice, ci urmărind criteriul scurgerii timpului.

Totuși, analizată global, culegerea de studii reflectă omogenitate întrucât, cu foarte puține excepții, preocupările autorului, în toată această perioadă, reflectate în scrierile aici adunate, se circumscriu la trei problematici juridice fundamentale: drepturile reale, răspunderea civilă și contractele speciale.

Astfel, din cele 40 de articole, un număr de 10 sunt consacrate drepturilor reale, 22 au ca obiect de interes răspunderea civilă și 3, contractele civile speciale.

În materia drepturilor reale, autorul s-a oprit, cu precădere, asupra proprietății, dar și asupra dezmembrămintelor acesteia, tratând fie despre proprietatea aparentă, fie despre subiectul pasiv al raportului de proprietate, dar și despre servitute, despre obligațiile *propter rem*, despre subrogația reală cu titlu particular.

În domeniul contractelor civile speciale, în sfera de interes a autorului au intrat cele mai controversate probleme: aceea a promisiunii unilaterale de vânzare, aceea a promisiunii sinalagmatice de vânzare-cumpărare a terenurilor, aceea a vânzării bunului altuia.

Piesa de rezistență a întregii lucrări (fără însă a putea face o departajare calitativă între scrierile cuprinse între copertile culegerii, ci doar una cantitativă) o reprezintă studiile dedicate răspunderii civile – mai mult de jumătate din totalul articolelor -, *de facto*, miezul operei științifice analizate.

În această materie, autorul cercetează cu minuțiozitate și pasiune cele mai spinoase probleme din materia răspunderii civile delictuale pentru fapta altuia, pornind de la câteva observații asupra răspunderii civile delictuale pentru fapta altuia, oprindu-se, cu precădere, asupra răspunderii comitenților pentru faptele prepușilor lor, asupra răspunderii părinților pentru faptele copiilor lor minori, asupra răspunderii pentru lucruri în general.

Raportul de cauzalitate, relația cauzală complexă, concursul, în cadrul acesteia, dintre evenimentele externe – forța majoră, cazul fortuit - și fapta autorului ori chiar cea a victimei sau, cu nuanțările de rigoare, cea a lucrului pentru care se răspunde sunt instituții juridice de o maximă sensibilitate, pe care d-nul Ion Lulă, temerar, le-a analizat, le-a disecat, le-a problematizat și, nu de puține ori, le-a soluționat, oferind răspunsuri edificatoare, originale, contributive.

Tot în această sferă de interes, a răspunderii civile, pot fi semnalate două studii care, la vremea apariției lor, au constituit un pionierat în materie. Este vorba despre lucrarea intitulată: „Observații asupra răspunderii pentru fapta altuia reglementată de art. 1434 alin. (2) Cod civil” (apărută în anul 2001) și despre scrierea „Discuții cu privire la răspunderea contractuală pentru fapta altuia” (apărută în anul 2005), ambele, în materia răspunderii civile contractuale pentru fapta altuia, instituție juridică aflată, în legislația autohtonă anterioară actualului Cod civil, într-un stadiu embrionar, însă care, odată cu apariția contractelor complexe și a grupurilor de contracte, a dobândit un interes din ce în ce mai mare, găsindu-și, până la urmă, reglementarea în cuprinsul actualului Cod civil.

Fără a ieși din limitele adevărului, lecturând în paralel lucrările profesorului Ion Lulă și textele legislative ale Codului civil actual, observăm că multe dintre soluțiile oferite, de-a lungul timpului, de Domnia sa, se regăsesc legiferate în cuprinsul noii legi. Dintre acestea, reținem modul de rezolvare a problemei mai multor comitenți care răspund pentru faptele mai multor prepuși ai lor; de asemenea, dezlegarea itelor relației cauzale complexe; așezarea mecanismului răspunderii civile contractuale pentru fapta altuia; reglementarea instituției juridice a proprietății aparente; chestiunea vânzării lucrului altuia; cea a promisiunii unilaterale de vânzare ș.a.

Toate acestea și nu numai sunt instituții juridice care, pornind de la (și, uneori, chiar rămânând la) soluțiile propuse și temeinic argumentate de autor în cuprinsul studiilor adunate în Culegerea de față, și-au găsit consacrară legislativă în actualul Cod civil.

Vă mărturisesc faptul că abia ieri după-masă am intrat în posesia lucrării pe care mai sus am abordat-o, ceea ce m-a determinat, în virtutea sarcinii asumate, să aștern aceste gânduri pe hârtie puțin în pripă. Să nu vă lăsați însă înșelați de faptul că am avut în față această lucrare pentru doar câteva ceasuri, ci să porniți de la premisa adevărată că toate cele pe care le-am afirmat mai sus sunt într-un tot autentic, neprefăcute, drepte întrucât lecturând doar cuprinsul cărții intitulate „Studii de drept privat”, scrise de domnul prof.dr. Ion Lulă, am constatat că citisem, anterior, în anii profesiei mele, majoritatea lucrărilor aici adunate și că, dintre cele aici truvabile, cea mai mare parte a scrierilor constituie studii la care mă întorc și mă raportez în permanență ori de câte ori în practică sau în teorie întâlnesc o problemă care a făcut/face parte din sfera de preocupări a autorului.

Având acest avantaj – de a nu mă afla în fața unei lucrări „la prima vedere”, ci, dimpotrivă, a uneia studiate amănunțit în prealabil, în cvasitotalitatea ei – am reușit, într-un timp așa de scurt, să îmi îndeplinesc misiunea: aceea de a o recenza.

Fiind pe deplin conștient de locul ocupat de această lucrare între scrierile juridice, de perenitatea incontestabilă a soluțiilor propuse în cuprinsul studiilor care o alcătuiesc, de actualitatea discuțiilor, într-un cuvânt, de valoarea acesteia, am încercat totuși, în scurta mea prezentare să folosesc cuvinte modeste, asemeni personalității și, mai ales, stilului autorului, care și-a intitulat majoritatea lucrărilor: „Discuții despre...”, „Câteva observații despre...” ș.a.m.d., ferindu-se întotdeauna să pretindă că judecățile, demonstrațiile, raționamentele sale sunt apodictice, lăsând, dimpotrivă, loc dialogului, chiar invitând la el.

Închei scurta mea alocuțiune citându-l chiar pe autor, care, în *Cuvântul înainte* scris la Culegerea de studii analizată, afirmă: „În știința dreptului, orice susținere proprie și documentată este o invitație la un dialog, mai ales că totul sau aproape totul s-a mai spus și se va mai spune”.

Acesta este crezul care răzbate din toate cele 40 de studii, articole, note, adnotări alese și culese sub titlul „Studii de drept privat”.

Timișoara, la 25 noiembrie 2011

VIOREL PAȘCA - STUDII DE DREPT PENAL

EDITURA UNIVERSUL JURIDIC 2011

RECENZIE – lector univ. dr. Laura-Maria Suba

Deși pare hazardată ,în contextul perisabilității informației juridice ,într-o perioadă în care dese modificări legislative sunt mai puțin decât o “mică reformă”, ce lăsă mereu amânată Marea Reformă care va să vie, încercarea de a aduna într-un volum articolele risipite în ultimii douăzeci de ani prin paginile revistelor juridice oferă o imagine nu numai a preocupărilor științifice ale autorului , ci și o imagine a evoluției legislației penale într-o perioadă de profundetransformări sociale

Articolele astfel adunate în succesiunea publicării lor au meritul de a releva cât de contorsionată și contradictorie a fost evoluția legislației penale în cei douăzeci de ani.

Unele dintre ideile prezentate în aceste articole au premers modificărilor legislative ulterioare, vocea autorului alăturându-se altor voci ale altor autori care semnalau anacronismul unor reglementări sau necesitatea unor reglementări impuse de noile realități sociale.

Sunt însă în cuprinsul acestor articole și destule idei care își păstrează actualitate , nu numai cele care vizează noul Cod penal, firul roșu care le unește este acela că într-un stat de drept, dreptul penal nu poate fi conceput decât ca un instrument de garantare a drepturilor și libertăților fundamentale.

Revederea legislației anterioare și elaborarea unei noi legislații penale se centrează pe ideea de constituționalitate a acestora, constituționalismul fiind unul dintre pilonii pe care se fundamentează ideea de stat de drept.

Intervenția prin mijloace de drept penal nu poate fi dispusă decât în măsura în care este necesară într-o societate democratică,este proporțională cu situația care a determinat-o, se aplică în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.

***Cristian CLIPA, DREPT ADMINISTRATIV. Teoria funcției publice (I).
Raportul juridic de serviciu – noțiune, natură, părți, obiect și conținut***

Lect. univ. dr. Adrian Fanu-Moca

Lucrarea supusă recenziei noastre, aparținând dr. Cristian Clipa, cadru didactic și, deopotrivă, avocat – practician în dreptul public, reprezintă un demers analitic exhaustiv, constituind primul moment editorial al complexe abordări teoretice a funcției publice circumscrisă, după cum ne anunță însuși autorul în paginile de debut, unui număr de trei volume, urmând să vadă lumina tiparului: *Noțiunea de funcție publică și categoria de funcționar public – delimitări necesare. Coordonate definitorii și clasificări. Dreptul aplicabil. Răspunderea juridică a funcționarilor publici – volumul al II-lea și Nașterea, modificarea, suspendarea și încetarea raportului juridic de serviciu – volumul al III-lea.*

Depășind cu mult universul teoretic al unui curs universitar, având valențele unui veritabil tratat în materie, primul volum al trilogiei este consacrat teoriei generale a raportului juridic de serviciu, analizând elementele acestuia, intrând, prin cheia critică utilizată, nu de puține ori temerară, într-un „joc dur (dar extrem de atractiv) al opiniilor exprimate de reputați specialiști ai dreptului public sau privat”, așa cum mărturisește autorul.

Debutând cu abordarea cheii a naturii juridice a raportului de serviciu, lucrarea pornește, în principal, de la controversele create de doctrina actuală în materie, augmentate, pe alocuri, chiar de către autor.

Demersul analitic continuă cu izvorul raportului juridic de serviciu – actul de numire într-o funcție publică, care este analizat din punctul de vedere al naturii sale juridice, al condițiilor de validitate și al trăsăturilor caracteristice, autorul aplecându-se în mai bine de douăzeci de pagini asupra consecințelor numirii în funcția publică prin act administrativ unilateral, câtă vreme capitolul al III-lea este consacrat părților raportului juridic, iar acela de al IV-lea obiectului acestuia.

Partea cea mai amplă a volumului este subsumată teoriei conținutului raportului juridic de serviciu – drepturilor și îndatoririlor funcționarilor publici, cu ample discuții alocate drepturilor derivate din drepturile fundamentale ale omului, mai ales în contextul avaturilor prin care a trecut funcția publică în ultimul deceniu, generate și de revizuirea Constituției.

Din punctul nostru de vedere, bibliografia și jurisprudența utilizată de autor în alcătuirea acestui discurs teoretic exemplar fac ca abordarea, în multe puncte novatoare, să aibă un caracter exhaustiv, abordând într-o manieră inedită problemele legate, determinate sau chiar provocate de raportul juridic de serviciu, cele mai multe dintre ele având un impact major asupra dezvoltării sociale, mai ales că, în concepția autorului, prin rolul și, respectiv, prin rolul jucat în sistemul instituțional al puterii publice, funcționarul public este și rămâne „un cetățean”, apreciat drept unul „diminuat” datorită faptului că prin chiar actul unilateral de numire suferă o implacabilă „capitis deminutio”.

Originalitatea lucrării este indiscutabilă, aceasta, prin mecanismul de sistematizare personală a întregii materii studiate, prin ideile novatoare propovăduite și, nu în ultimul rând,

prin propunerile *de lege ferenda* oferite determină cititorul să aștepte cu nerăbdare desăvârșirea demersului anunțat prin apariția următoarelor volume.

3. ȘCOALA DOCTORALĂ

Teze de doctorat susținute public în lunile octombrie-noiembrie 2011

Conducător de doctorat prof.dr. Viorel Pașca

MISCHIE A.VIORICA MIHAELA (FRÎNTU) - Protecția mediului prin mijloace de drept penal

ANANE T. IVAN - Aplicarea legii penale în timp

ROȘU V. FLORENTINA OLIMPIA - Dreptul penal și politica penală

SUBA V. LAURA MARIA (STĂNILĂ) - Răspunderea penală

Conducător de doctorat prof.dr. Radu I. Motica

BUTA ANCA CRISTINA - Anularea actelor frauduloase încheiate de debitor în perioada suspectă

POPESCU (MICU) PETRUȚA - Închiderea procedurii insolvenței

MANGU CODRUȚA - Accepțiuni și manifestări ale riscului în principalele contracte civile speciale comutative